

Jadwiga Fleszar-Szumigajowa (1925–2004)

*In memory of Jadwiga Fleszar-Szumigajowa
(1925–2004)*

Jadwiga Fleszar-Szumigajowa urodziła się w Warszawie 17 czerwca 1925 r. w rodzinie inteligenckiej: matka – nauczycielka, ojciec – urzędnik, inwalida wojenny. Studia wyższe odbyła na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku, uzyskując dyplom lekarza w dniu 31 grudnia 1951 r.

Jeszcze w okresie studiów, w dniu 19 lipca 1950 r. zawarła związek małżeński z Franciszkiem Szumigajem (1906) w Urzędzie Stanu Cywilnego w Gdańsku. Pracę zawodową rozpoczęła także jeszcze w okresie studiów. W Klinice Psychiatrycznej AM w Gdańsku pracowała od 15.11.1948 r. do 23.07.1953 r. (w okresie od 15.11.1948 r. do 1.06.1950 r. jako zastępca asystenta; następnie awansowała na młodszego asystenta, którym była od 1.06.1950 r. do 31.12.1952 r.; ponownie awansowała na starszego asystenta w okresie od 1.01.1953 r. do 23.07.1953 r. W tym czasie przeniosła się do Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Świeciu nad Wisłą i jako ordynator oddziału pracowała od 23.07.1953 r. do 15.06.1954 r.

W grudniu 1954 r. otrzymała przeniesienie służbowe do Instytutu Psychiatrii i Neurologii (w tamtym czasie nazywanym Instytutem Psychoneurologicznym z siedzibą w Pruszkow-

wie, a od 1970 r. przeniesionym do Warszawy), do Kliniki Psychiatrii Sądowej w Pruszkowie. Pracowała tu od 15.12.1954 r. do 31.05.1981 r., kiedy zwróciła się o rozwiązanie z Nią umowy o pracę w związku ze złym stanem zdrowia.

Przez cały okres pracy zawodowej Jadwiga Fleszar-Szumigajowa dokształcała się i doskonaliła swą wiedzę i umiejętności. W dniu 18.02.1955 r. złożyła egzamin specjalizacyjny drugiego stopnia w zakresie psychiatrii przed Komisją Egzaminacyjną przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy. Od 1 stycznia 1960 r. została wpisana na listę biegłych z zakresu psychiatrii Sądu Wojewódzkiego w Warszawie, na podstawie opinii dyrektora Instytutu stwierdzającej, iż posiada kwalifikacje do pełnienia tej funkcji „z uwagi na wykształcenie zawodowe (9-letni staż psychiatryczny, w tym 5-letnią specjalizację w dziedzinie psychiatrii sądowej) i walory moralne”.

Rada Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie, uchwałą z dnia 3 lutego 1967 r. nadała Jej stopień doktora nauk medycznych, na podstawie złożonych egzaminów i obrony pracy pt. „Sprawcy podpaleń w świetle materiału sądowo-psychiatrycznego”.

Wobec uzyskania tego stopnia naukowego, na wniosek kierownika Kliniki, doc. Lidii Uszkiewiczowej, Rada Naukowa przy Instytucie Psychoneurologicznym przyznała Jej tytuł naukowy adiunkta naukowo-badawczego od 1 lutego 1968 r.

W latach sześćdziesiątych dr n. med. Jadwiga Fleszar-Szumigajowa uczestniczyła dwukrotnie (22–23.09.1964 r. i 26–28.02.1969 r.) w Sympozjach Psychiatrii Sądowej organizowanych przez Niemieckie Towarzystwo Psychiatryczne w Berlinie (NRD).

W ramach stypendium WHO w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 1972 r. odbywała szkolenie w Instytucie Psychiatrii w Londynie, w zakresie psychiatrii sądowej w odniesieniu do młodocianych. Jej starania o przedłużenie szkolenia na następne pół roku popierał pan T.C.N. Gibbens, Profesor Psychiatrii Sądowej Uniwersytetu w Londynie i Maudsley. Przy tej okazji wydał następującą ocenę Stypendystki: dr Fleszar-Szumigajowa już w chwili przybycia do Anglii wykazała się dobrą znajomością języka angielskiego, a po trzech miesiącach porozumiewała się biegle w mowie. Odnośnie Jej osoby i pracy stwierdził: „Łatwa we współpracy, jest bardzo chętnie widzianym członkiem grupy. Jest bardzo inteligentna i wykazuje żywe zainteresowanie pracą i braniem udziału w konferencjach personelu w obserwacyjnym zakładzie więziennym. Pracuje ona w zakresie diagnostyki psychiatrycznej i klasyfikacji przestępców, a ponadto rozszerza swoje zainteresowania na system różnorodnych psychiatrycznych i socjalnych metod postępowania, stosowanych wobec przestępców w więzieniu i po jego opuszczeniu”. Starania te nie powiodły się, gdyż WHO nie przedłużyło Jej stypendium. Po powrocie dr Szumigajowa opublikowała artykuł „Psychiatria sądowa w Anglii i Walii” (1974).

Dr n. med. Jadwiga Fleszar-Szumigajowa była wysoko wykwalifikowanym specjalistą w dziedzinie psychiatrii sądowej. Zatrudniona w Klinice od 1955 r. zajmowała się pracą bieżącą usługową (opiniowanie sędowo-psychiatryczne ambulatoryjne i po obserwacjach są-

dowo-psychiatrycznych), pracą naukowo-badawczą oraz dydaktyczną (w tym wykłady na kursach dokształcających dla lekarzy oraz szkolenie lekarzy stażystów). Efekty swych prac, zwłaszcza z zakresu ekspertyz i opiniowania sędowo-psychiatrycznego, publikowała i jest Autorką szeregu prac naukowych z tej dziedziny. Poza publikacjami związanymi z Jej pracą doktorską dotyczącymi sprawców podpaień, zajmowała się zagadnieniami przestępczości u wojskowych, a zwłaszcza interesowała Ją zagadnienie różnych form upicia alkoholem i opiniowanie dotyczące sprawców działających w takich stanach. Prace Jej są nadal wysoko cenione przez psychiatrów zajmujących się dziedziną psychiatrii sądowej.

Od 1 listopada 1975 r. kierowała Pracownią Badań nad Orzecznictwem Sędowo-Psychiatrycznym przy Klinice Psychiatrii Sądowej, zaś od 1 listopada 1978 r., w związku z przejściem na emeryturę doc. Lidii Uszkiewiczowej, przejęła obowiązki kierownika Kliniki. W okresie tym prowadziła również zajęcia z psychiatrii sądowej na Wydziale Prawa przy Uniwersytecie Warszawskim.

Ogromną zasługą dr n. med. Jadwigi Fleszar-Szumigajowej była inicjatywa powołania Sekcji Psychiatrii Sądowej przy Polskim Towarzystwie Psychiatrycznym. Podczas konferencji naukowo-szkoleniowej w Polańczyku w dniach 27–29 maja 1977 r., Zarząd Główny PTP powołał Sekcję Psychiatrii Sądowej. Jej celem było i nadal jest rozwijanie tej dyscypliny naukowej i dążenie do „doskonalenia współpracy prawników i psychiatrów w zakresie psychiatrii sądowej oraz pogłębienia wzajemnego zrozumienia i zbliżenia interdyscyplinarnego” (cyt. z „Wprowadzenia” do nr 16 *Problemów Wymiaru Sprawiedliwości*, zawierającego materiały z tej konferencji, autorstwa Jadwigi Fleszar-Szumigajowej i Jacka Skoczковского). Jadwiga Fleszar-Szumigajowa została pierwszą przewodniczącą tej Sekcji i przewodziła jej przez kilka kolejnych kadencji. W następnych latach Sekcja organizowała (i czyni to nadal) konferencje naukowo-szkoleniowe z udziałem psychiatrów i prawników, omawiając aktual-

nie istotne zagadnienia, dążąc do jak najliczniejszego w nich udziału młodych lekarzy psychiatrów.

Jadwiga Fleszar-Szumigajowa była osobą bardzo zrównoważoną, o wysokiej postawie etyczno-moralnej. Poważna choroba uniemożliwiła Jej dalszą pracę, co spowodowało, że z dniem 31 maja 1981 r. przeszła na emeryturę. W uznaniu zasług za Jej długoletnią i ofiarną pracę w dniu 27 listopada 1985 r. otrzymała „Medal 40-lecia Polski Ludowej”.

W okresach poprawy stanu zdrowia przez jakiś czas współpracowała ze Szpitalami Psychiatrycznymi: Nowowiejskim w Warszawie, dbając o dobry poziom opiniowania sądowo-

-psychiatrycznego, oraz w Drewnicy, oceniając zapisy EEG (po wcześniejszym przejściu szkolenia u pani dr H. Ekiert z Zakładu EEG IPiN w Warszawie).

Przez długie lata w Jej mieszkaniu odbywały się zebrania Zarządu Warszawskiego Oddziału PTP, którego była honorowym członkiem.

Zmarła 26 kwietnia 2004 r. w Warszawie. W dniu 6 maja 2004 r. rozpoczęły się uroczystości pogrzebowe Mszą Św. Żałobną w kaplicy Cmentarza Komunalnego Północnego (Wólka Węglowa), zakończyły w dniu 7 maja 2004 r. na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku, gdzie została pochowana.

Danuta Hajdukiewicz